

معادن افغانستان؛ دومین منبع در آمد گروه‌های شورشی

سرمقاله

پارلمان و اصلاحات انتخاباتی

محمد رضا هویدا

ماه جوزای سال گذشته خورشیدی بود که فرمان تقنینی ریاست جمهوری در مورد انتخابات به پارلمان فرستاده و به بحث گرفت شد. اما نتیجه‌ای در پی نداشت و آن فرمان با اکثریت آرا رد شد. دلیل روشن بود. پارلمان مدعی بود که ولسی جرگه حق ندارد در آخرین سال کاری خود تغییری در قانون انتخابات بیاورد. نتیجه اما این شد که ولسی جرگه یک سال دیگر به کار خود ادامه داد. حالا امسال نیز، بعد از یک سال از گذشت آن ماجرا، باری دیگر فرمان تقنینی ریاست جمهوری در پارلمان به بحث گرفته شد و موافقان و مخالفان هر کدام یکدیگر را متهم ساختند. و در نهایت روز گذشته جنجال به حدی بالا گرفت که ریاست پارلمان از ادامه بحث جلوگیری کرد و موضوع را به وقت دیگری موکول کرد. با توجه به روحیه‌ای که در جلسات پارلمان حاکم است و در این اواخر معمولاً بحث‌ها به شدت و حدت تمام برگزار می‌گردد و شماری از وکلا از این که هم قطاران شان را به انواع و اقسام گناهان و جرایم متهم بسازند، هیچ ابایی ندارند. باید انتظار داشته باشیم که بحث‌های داغ و تنیدی را در روزهای آینده در پارلمان شاهد باشیم.

دولت وحدت ملی از آغاز روی کار آمدنش متعهد به انجام اصلاحات در انتخابات بوده است. این تعهد بر می‌گردد به آنچه در انتخابات ریاست جمهوری گذشته اتفاق افتاد که نتیجه آن حکومت وحدت ملی بود. حکومت وحدت ملی باید اصلاحات را در تمامی زمینه‌های انتخاباتی به وجود بیاورد. این اصلاحات نیز باید از جایی شروع شود. در این میان پارلمان چه نقشی را در می‌تواند ایفا کند؟ یکی از نقش‌های پارلمان می‌تواند این باشد که در مقابل دولت قرار بگیرد و همان گونه که در سال گذشته فرمان تقنینی را رد کرد و یک سال به کار خود ادامه داد. دیگر اینکه پارلمان و حکومت در یک گفتگوی سازنده شرکت کنند و راه حل نهایی برای اصلاحات انتخابی بسنجند و در نهایت انتخابات برگزار شود.

پارلمان و دولت به خوبی می‌دانند که جامعه جهانی تا زمانی که دولت و پارلمان به توافق نرسند و راه را برای انتخابات باز نکنند و به هیچ وجه حاضر به پرداختن هزینه‌های انتخابات نخواهند بود و در عین حال پارلمان نیز مشروعیت خود را برای کار بیش از این، از دست داده است و در حال حاضر نیز کار پارلمان هیچ جنبه قانونی نمی‌تواند داشته باشد. ادامه این وضعیت که پارلمان با تمهیدهای خود خواسته مدت کار وکلای فعلی را تمدید نماید، در مقابل افکار عمومی و قوانین قرار خواهند گرفت.

در سال گذشته ظاهراً نظر پارلمان در مورد اصلاحات انتخاباتی و خصوصاً در مورد اصلاحات در مورد کمیسیون‌های انتخاباتی گرفته نشده بود در حالی که در سال روان بحث‌های فشرده‌ای میان نمایندگان حکومت و پارلمان گزارش شده است. اصلاحات در نظام انتخاباتی افغانستان به مرحله‌ای رسیده است که راه برگشتی برای آن وجود ندارد. تجربه‌ای تلخ در کارنامه کمیسیون‌های انتخاباتی و رسیدگی به شکایات انتخاباتی افغانستان درج شده است که نیاز به انتخابات را بیشتر کرده است.

پارلمان در سالیهای اخیر ثابت کرده که در موضوعات مهم نمی‌تواند وحدت و همدلی خود را حفظ کند و به زودی به محلی برای درگیری‌های لفظی مبدل می‌شود. پارلمان در وضعیت فعلی باید به نقش سازنده خود در حل بحران‌های مختلف کشور بپردازد و از تبدیل شدن به یک میدان مناظره و جنجال میان وکلای ملت جلوگیری کند. مردم بی‌سببانه منتظرند تا انتخابات پارلمانی را شاهد باشند. وکلای پارلمان نباید به این خواست مردم بی‌توجه باشند و از پارلمان جایی برای نادیده گرفته شدن خواسته‌های مردم استفاده کنند.

جنگ در افغانستان چند لایه و پیچیده شده است. پیچیدگی آن به پیوند جنگ با معادن کشور و گروه‌های مافیایی در داخل حکومت افغانستان است. این پیوستگی تصویری از پایان جنگ را دشوار نموده است. براساس گزارش گلوبال ویتنس (Global Witness) گروه طالبان به خاطر رقابت فرماندهان محلی بدخشان به این ولایت حضور یافته است. اکنون این گروه سهم ۵۰ درصدی از معادن لاجورد دارد. گروه طالبان، فرماندهان محلی منابع استخراج شده را از طریق پاکستان به چین می‌برد و به آنجا به فروش می‌رساند. در این گزارش پای افرادی زیادی ذخیل است. از بسم الله محمدی، وزیر دفاع و داخله پیشین، تا زلمی مجیدی نماینده بدخشان در پارلمان تا فرماندهان محلی. با وجود آنکه گزارش تکان دهنده بود و پیوند عمیق جنگ با معادن و گروه‌های مافیایی و افراد درون حکومت را نشان می‌داد اما، واکنش حکومت نسبت به این گزارش تحقیقی سرد بود. سخنگوی وزارت داخله تنها گفت این مسئله را مورد تحقیق قرار می‌دهد اما، نهادهای دیگر همانند ارگ ریاست جمهوری و ریاست اجرائیه هیچ واکنش نسبت به این گزارش نشان ندادند.

زمانی اداره جیولوزی ایالات متحده آمریکا ارزش معادن افغانستان را اعلان نمود این امیدواری به وجود آمد که افغانستان گزینه بدیل برای کمک‌های خارجی دارد و در دراز مدت می‌تواند از وابستگی مالی به کشورهای بیرونی رهایی یابد. حامد کرزی، رئیس‌جمهور افغانستان باری اعلان نمود که ارزش معادن افغانستان بیش از آن چیزی است که اداره جیولوزی ایالات متحده آمریکا اعلان نموده است. این آغاز یک امیدواری برای حکومت و مردم افغانستان بود. در سال‌های بعد سیکار، بارزس ویزه آمریکا در امور بازسازی افغانستان اعلان نمود که معادن افغانستان بارها اعلان داشت که از معادن افغانستان گروه‌های شورشی سود می‌برد. حکومت افغانستان اما، این گزارش‌ها و اختراعات

رحیم حمیدی

با کشورهای همانند چین و پاکستان و دیگر کشورهای همسایه وارد گفتگو شود که مواد استخراج شده غیر قانونی معادن افغانستان را نخرند. وقتی مواد استخراج شده معدن لاجورد به چین می‌رود و چین آن را خریداری می‌کند حکومت افغانستان می‌تواند در این زمینه با حکومت چین وارد گفتگو شود. در وضعیت کنونی اگر حکومت قادر به کنترل نیست اما، این مجرا بر روی حکومت باز است تا از این طریق مانع استخراج معادن گردد. در واقع، بستن بازار فروش معادن کشور در بازارهای کشور های دیگر یکی از راه‌های مبارزه با استخراج غیر قانونی است.

ما به جای صرف انرژی و وقت خود روی اتهام بستن به پاکستان و گفتگو با گروه طالبان بهتر آن است که تلاش نمایم که مجراهای مالی گروه‌های شورشی را قطع نمایم. اگر طالبان بستن بیش از یک دهه کارساز نبوده است و شوروی عالی صلح نیز نتیجه‌ای از تلاش‌هایش نگرفته است بدون شک مبارزه با کشت و قاچاق مواد مخدر و کنترل معادن کشور می‌تواند نتیجه خوبی داشته باشد. بدون شک، تأثیری بر وضعیت جنگ در کشور خواهد داشت. گروه طالبان و دیگر گروه‌های شورشی ضعیف خواهد شد. آن‌ها قادر به خرید تسلیحات جنگی نخواهد بود. کشورهای همسایه نیز با توجه به مشکلات مالی و اقتصادی که گریبانگیر شان است قادر به تأمین تمام نیازمندی‌های جنگی گروه‌های شورشی در افغانستان نخواهد بود. بنابراین، معقول‌ترین گزینه از میان کشورهای همسایه نیز با توجه به مشکلات مالی و اقتصادی، مواد مخدر و معادن افغانستان در عین حال، حکومت با استفاده از قوه قهریه می‌تواند مانع کشت و قاچاق مواد مخدر در ولایت‌های کشور شود. ایجاد قطعه خاص مبارزه با کشت و قاچاق مواد مخدر و انتقال بودجه شوروی عالی صلح به این قطعه می‌تواند کمک بزرگی در مبارزه با کشت و قاچاق مواد مخدر شود. در وضعیت کنونی حکومت افغانستان ممکن توانایی و قدرت کنترل معادن کشور را نداشته باشد اما، توانایی آن را دارد که

در کنار تلاش‌ها برای کشتاندن گروه طالبان اما، ما بیشترین تلاش خود را به کار بستیم تا پاکستان را متهم به حمایت از گروه‌های شورشی در افغانستان نمایم. همه این‌ها یک نوع گریز از واقعیت بود. گریز از مجرای تمویل‌کننده داخلی نیازمندی گروه طالبان و دیگر گروه‌های شورشی. گروه طالبان ۴۰ درصد مصارف و نیاز مالی خود را از کشت و قاچاق مواد مخدر تأمین می‌کند اما، حکومت کمترین تلاش را برای مبارزه با کشت و قاچاق مواد مخدر نمودند. بیشترین تلاش برای مبارزه با کشت و قاچاق مواد مخدر از سوی حکومت بریتانیا در افغانستان انجام شد اما، بعد از خروج نیروهای بین‌المللی از افغانستان و پایان مأموریت رزمی ناتو در افغانستان حکومت توجهی به کشت و قاچاق مواد مخدر به آن پیمانچه که لازم وقتی گروه طالبان منابع مالی شان تأمین باشد بدون شک برای بازگشت به قدرت می‌جنگد. هر گروه دیگری به جای گروه طالبان باشد به جنگ ادامه می‌دهد. بنابراین، اولویت اساسی و بنیادی حکومت نه صلح

جامعه مدنی یا جامعه توده‌ای

عثمان عباسی/قسمت اول

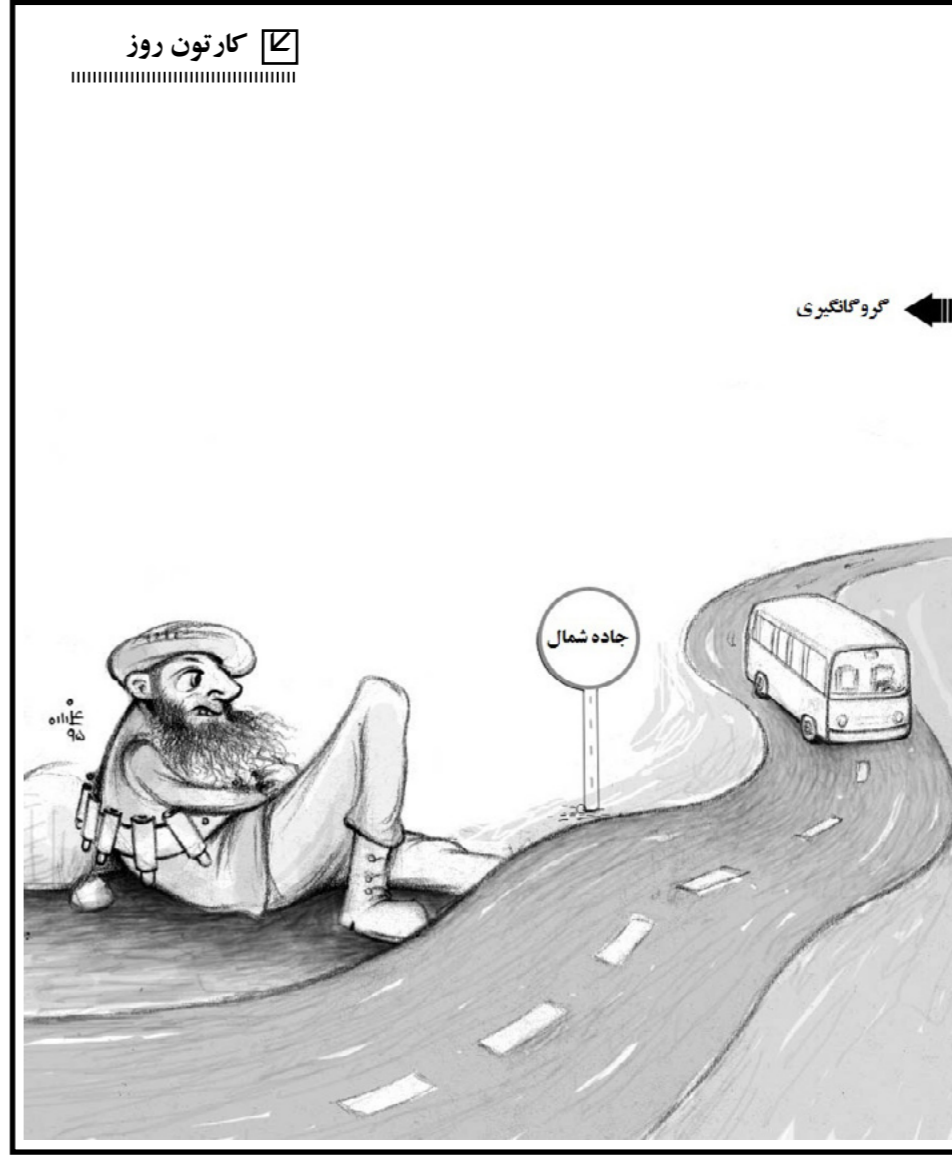

دین، یک فرهنگ، یک سلیقه طرفداران بیشتری داشته باشد، اما با این همه «کثرت» سنگ بنای جامعه مدنی است. آن هم کثرت در تمامی عرصه‌ها. ۵) در جامعه متکثر، پیشرفت با پذیرش رقابت صورت می‌گیرد. رقابت برای رسیدن و تحصیل قدرت سیاسی، اقتصادی و فرهنگی امری لازم است. رقابت شهروندان در چهارچوب قانون مقبول نه تنها امری مباح بلکه مستحسن است. راز پویایی و بالندگی جامعه مدنی در همین رقابت‌های قانونی است. رقابت برای بدست گرفتن قدرت نه تنها زشت و خلاف نیست، بلکه عین تمدن و مدنیت است. در جامعه‌ای که در تمامی سطوح برای رسیدن به هر یک از مناصب اجتماعی رقابت به رسمیت شناخته نشده، و در عوض حقوق ویژه و امتیازات خاص برای افراد یا گروه‌هایی پذیرفته شده و موقعیتهایی فارغ از رقابت سالم اجتماعی نصیب افراد می‌شود، چنین جامعه‌ای، جامعه مدنی نیست.

۶) جامعه مدنی با گذار از جامعه طبیعی شکل می‌گیرد. مدنیت به این معنا مبتنی بر گذار از وضع طبیعی به وضع قراردادی است. جامعه مدنی برپایه قرارداد اجتماعی (قرارداد میان شهروندان آزاد) محقق می‌شود. قراردادهای اجتماعی که مبتنی بر رضایت همگانی است. قانون چیزی جز تبلور همین قراردادهای اجتماعی نیست. رابطه میان جامعه مدنی و دولت نیز مبتنی بر نوعی قرارداد اجتماعی یا قانون است. بدون بی بردن به منزلت قانون جامعه، مدنی نمی‌شود. ۷) رعایت حقوق و آزادی‌های شهروندان در همه شرایط مهمترین رکن قانون در جامعه مدنی است. با پذیرش قانون، فرد عضو جامعه مدنی، شهروند محسوب می‌شود. در جامعه‌ای که مبتنی بر تکثر و رقابت است، سبب نظم گردن نهادن همگان به قانون است. واضح است که مراد صورت ظاهری قانون نیست، بلکه قانونی است که حقوق و آزادی‌های شهروندان را به رسمیت شناخته باشد. قانونی که حداقلی از حقوق را برای همه آحاد جامعه فارغ از عقیده و مذهب و جنس و نژاد و زبان و ملیت پذیرفته باشد. در جامعه مدنی، قانون ضابطه و معیار بازی اجتماعی است. ۸) امور جامعه مدنی با مشارکت واقعی شهروندان در همه سطوح سامان می‌یابد. هیچ تصمیمی در جامعه مدنی بدون مشارکت شهروندان اتخاذ نمی‌شود. این اراده و سلیقه غالب شهروندان است که سرنوشت و جهت سلوک جامعه مدنی را رقم می‌زند.

در آن متشکل می‌شوند تا کمر بند ایمنی باشند برای حفاظت از حقوق شهروندی در برابر درازدستی‌های دولت، برای محدودیت دولت و نظارت بر عملکرد آن. در این مجال به ده ویژگی از ویژگی‌های جامعه مدنی اشاره می‌شود: ۱) اهمیت فردی و محفوظ ماندن هویت فردی، آحاد جامعه خود را پیدا می‌کنند، و وجودی نیستند که دولت به آنها ماهیت بدهد، بلکه خود باور می‌کنند، توان و قدرت خود را به سامان می‌آورند. مردم دیگر توده بی‌شکلی نیستند که با قالب دولت به شکل دل خواه آن درآیند، ذره‌هایی نیستند که با مغناطیس دولت سو و جهت پیدا کنند، پس رکن اول جامعه مدنی حفظ منزلت فرد است و ممانعت از انحلال آن در دولت. ۲) مدینه با عضویت افراد تشکیل می‌شود. شهروندان مستقل برای رسیدن به مصالح و منافع مشترک به شکل خودجوش و اختیاری در نهادهای مستقل از دولت متشکل می‌شوند. جامعه مدنی از طریق نهادهای صنی، انجمنهای محلی، تشکلهای و احزاب اهداف خود را به پیش می‌برد. در جامعه مدنی با نهادینه شدن فعالیت‌های اجتماعی همبستگی ملی به شدت رشد می‌کند. در واقع این تشکلهای خودجوش برای حفظ آن هویت مستقل است. نهادهایی که در آن دولت نمایندگی ندارد، و بودجه آنها توسط دولت تأمین نمی‌شود. اصناف مختلف اجتماعی اعم از اقتصادی، فرهنگی، هنری، ورزشی، علمی و اجتماعی شکل

جامعه مدنی کم و بیش محدودی وجود داشت. پراکندگی قدرت، حقوق مالکین، مصونیت و امتیازات اشرافیت زمیندار، وجود شهرهای خودمختار و جز آن زمینه‌های وجود چنین جامعه‌ای مدنی ضعیفی را تشکیل می‌داد. مدرنیته و تجدد مناسبات فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی خاص خود را به همراه آورد که یکی از آنها جامعه مدنی است، به عبارتی دقیق‌تر جامعه مدنی پس از مسئله «دولت مطلقه» در غرب مطرح شد. دولت مطلقه تمام عرصه‌های زندگی شهروندان خود را تحت سلطه می‌گرفت و امکانات نامحدودی را در اختیار داشت. اندیشه برپایی جامعه مدنی برای حفظ کبان فردی و حل نشدن آحاد جامعه در آنچه دولت پسندیده است شکل گرفت. جامعه مدنی حوزه‌ای از روابط اجتماعی است که فارغ از دخالت قدرت دولت است، و گونه‌ای از فرهنگ، اجتماع، سیاست، ورزی و اقتصاد است که فارغ از سلطه دولت باشد. مجموعه نهادها، موسسات، انجمنها، تشکلهای غیردولتی و مدنی و به بیان دیگر عرصه زندگی فردی و اجتماعی مستقل از دولت، جامعه مدنی را تشکیل می‌دهد. بنابراین اندیشه جامعه مدنی برای مبارزه با حکومت مطلقه، مقاومت در برابر سلطه‌گری‌ها، تمامت خواهی‌ها و زیاده‌طلبیهای دولتمردان تاسیس شده است. با این همه جامعه مدنی، دولتی در برابر دولت نیست. بلکه واسطه‌ای است بین فرد و دولت. به طوری که که افراد جامعه آزادانه و مختارانه

روزنامه افغانستان از همه دانشمندان و نویسندگان دعوت به همکاری می‌نماید.
هیئت تحریر در ویرایش مطالب دست باز دارد.
مقالات وارده بازگردانده نمی‌شود.
مسئولیت مقالات به عهده نویسندگان آنها است و تنها سرمقاله‌ییا تکرار دیدگاه روزنامه افغانستان میباشد.

روزنامه افغانستان بخش دری و پشتوی روزنامه اوت لوک افغانستان است.

www.dailyafghanistan.com
Email: thedailyafghanistan@yahoo.com

صاحب امتیاز: دکتر حسین یاسا
مدیر مسوول: محمد رضا هویدا
سردبیر: حفیظ الله زکی
کاریکاتوربست: خالق علی زاده

دبیران: علی اصغر زاهدی، مصطفی جعفری
مسئول وب سایت: غلام عباس اصلان

آدرس: کابل، شهرک امید سبز، فاز چهار، کوچه ششم، خانه نمبر ۱۳۷-۷

